

in principe & duce cum vinibus corporeis sunt animi vires copulandæ.

¶ *Ad quam iuit leo.* Subauditur Nabuchodonosor Babyoniorum rex, qui se ad urbem illam contulit oppugnandam. Ita eum vocat Ieremias c. 4. populum Iraeliticum alloquens. Ascendit, inquit leo de cubili suo, & prædo gentium se leuauit, egressus est de loco suo, vt ponat terram tuam in solitudinem. Cubile Nabuchodonosoris fuit Babylon, vnde exiuit Iudeam vastaturus.

¶ *Carulus leonis.* Quem leonem vocauit, vocat modò leonis carulum, quòd nò totum esset tyrannus, sed etià tyranni filius.

¶ *Leo cepit sufficiens carulis suis.* Hoc est, Nabuchodonosor cepit spolia, quibus suis filius & familiaribus sufficeret. Suppedi- tauri illis diuitias, quas ex præda & manu- bus cumulauit. Sequitur: Et necauit leonis suis, id est, & interfecit Niniuitas, vt illis filias suas educaret. Metaphora est sumpta à leone, qui interficit animalia, vt eorum carnes carulis suis impertiatur. Per leg- nas poteris eius vxores & concubinas intelligere. Nam Michael Bizantius mer- trices quasdam corpus ait habere leoni- num, vt eas indicet rapacitatem & impe- rium in amatores exercere. Sed iuxta Co- rinthum tumulus fuit Laidis petulantis mulieris, cui legnæ simulachrum appo- situm videbatur.

¶ *Et impleuit præda speluncas.* Hoc est, aulas & ciuitates suas impleuit spoliis. Ita Esaias de Nabuchodonosore loquens: Rugitus, inquit, eius vt leonis, rugiet vt ca- tuli leonum, & fremdet, & tenebit prædã, & amplexabitur, & non erit, qui eruat. To- tum hoc à verbis illis: Ad quam iuit leo, vsque ad hunc locum potest de rege Assyriorum explicari, qui vt c. 19. lib. 4. Re- gum scriptum legimus. Ninam coluit, & reges multos vici, & spoliauit.

¶ *Ecce ego ad te, dicit dominus exerci- tum.* Subauditur, venturus sum ò Nina. Sensus est: Tu hætenus alias vrbes vince- bas, euerebas, & spoliabas, at nunc vin- ceris, euerteris, & spoliaberis. Dicitur ali- quando Deus ad nos venire, cum nos pu- nit. Eodem modo vaticinans Ieremias ca-

pit. 51. de Babylonis exitio inducit Deum loquentem: Ecce ego ad te mons pestifer, dicit dominus. Appellat Babylonem montem, non quòd esset in monte sita, erat enim in campi planicie, vt ait lib. 16. Strabo, sed quòd esset excelsis muris mu- nita, vel quòd mons esset victorum. Ad- uerte, venerunt Babylonij aduersus Ni- nam, eius quadrigas succederunt, & to- tam urbem ad vastitatem vocarunt, & Deus hoc loco tribuit totum hoc sibi ip- si, quia sine eius voluntate factum non fuit. Rapuerunt latrones pecora Iob, & ille dicebat: Dominus abstulit. Abstulit autem, nò quatenus fuit culpa, sed qua- tenus fuit poena. Homerus ait dimisisse Deum ex cælo in terras admirabilem ca- tenam, per quam Macrobius in commen- tariis in Iomnium Scipionis intelligit di- uinam prouidentiam, & connexionem re- rum creaturarum cum creatore, qui est pri- ma causa, sine qua nihil fit, quia omnia fa- cit aut per se, aut per causas secundas.

¶ *Succendam vsque ad summum quadri- gas tuas.* Pro vsque ad summum habent nonnulli codices, vsque ad summum, sed vitiosè, loquitur enim de fumo igni admi- sto terribilis incendii, quo Ninuitarum quadrigæ absumptæ fuerunt. Ac si dicat: Succendam igne fumante currus tuos. Vocabulum enim Hebraicum & Græ- cum summum significat, nò summum. Tu quæ summum vanitatis colebas, vsque ad summum ignis incenderis, Vanitatem Assyriorum voluit fortasse notare Nahum. Ni- ma vanitas excludit homines à regno cæ- lorum. Hoc vult Dauid psal. 23. indicare, cum ait: Quis ascendet in montem domi- ni, aut quis stabit in loco sancto eius? In- nocens manibus, & mundo corde, qui non accipit in vanum animam suam. Pro quo poteris traducere ex Hebræo: Qui non exultit in vanitate: eum animam suam. De illa vanitate loquitur, quæ claudit iter ad æternas sedes mentium beatorum.

¶ *Et leunculos tuos comedet gladius.* Hoc est, & filii tui gladio hostium interfi- cientur. Vel gladium vocat diuine iusti- tiæ severitatem & vltionem. Ita potest il- lud

Ierem. 4

Bizanz.

Esaï. 5.

4. Re. 19

Iere. 51.

Strabo.

Iob 1.

Homer. Macro.

Psal. 23.